

Ірина Бояринова
(м. Глухів)

ТРЕНІНГОВІ ТЕХНОЛОГІЇ У ПРОЦЕСІ ФОРМУВАННЯ УПРАВЛІНСЬКОЇ КУЛЬТУРИ ПЕДАГОГІВ У ФАХОВИХ КОЛЕДЖАХ

Сучасна система освіти вимагає від педагогів не лише професійних знань і навичок, а й високого рівня управлінської культури. Це особливо актуально для викладачів фахових коледжів, які виконують роль організаторів навчального процесу, координаторів освітньої діяльності та наставників для студентів. Одним із найбільш ефективних методів формування управлінської культури педагогів є використання тренінгових технологій, які дозволяють розвивати навички управління, лідерства, комунікації та прийняття рішень.

Тренінг є методом формування, що спирається на проблемне навчання через дії і досвід, які використовують дані про актуальну поведінку учасників і про ситуації, що виникають у групах, про спроби їх зміни, зокрема, шляхом взаємодії учасників (Зливков, Лукомська, 2022).

Під час тренінгу доцільно орієнтуватися на структуру, детально описану Н. Кононец, С. Нестулею та О. Нестулею:

1. *Вступна частина* тренінгу може містити такі елементи: представлення тренера та учасників, інформування про цілі та завдання тренінгу, інформування про план занять, вироблення норм командної роботи.

2. *Основна частина* тренінгу спрямована на досягнення поставлених цілей. Вибір методів взаємодії у тренінгу залежить від різних умов (які вирішуються у тренінгу завдання, група та її склад, умови проведення тренінгу). Тренер може вибрати різні методи взаємодії з групою (лекція, демонстрація, дискусія, рольові ігри, розминки тощо).

3. *Заклучна частина* тренінгу присвячена підбиттю підсумків, оцінюванню тренінгу, потім прощання (Нестуля, Нестуля, Кононец, 2021).

Управлінська культура — це сукупність знань, умінь, навичок, установок і цінностей, які визначають ефективність професійної діяльності педагога в управлінському аспекті. Вона включає:

– **комунікативну компетентність** (уміння ефективно взаємодіяти з колегами, студентами, адміністрацією);

– **організаційну культуру** (здатність раціонально планувати діяльність і контролювати її виконання);

– **лідерські якості** (ініціативність, здатність мотивувати та надихати студентів і колег);

– **критичне мислення та прийняття рішень** (гнучкість у розв’язанні проблемних ситуацій);

– **емоційний інтелект** (здатність до саморефлексії, емпатія, стресостійкість).

Тренінгові технології у процесі формування управлінської культури педагогів у фахових коледжах ґрунтуються на принципах ресурсно-орієнтованого, інтерактивного навчання, що забезпечує активне залучення учасників у процес набуття нових знань і навичок (Копонетс, 2015). Основні методи тренінгових технологій у підготовці педагогів:

– **Ділові ігри**, що сприяють розвитку навичок прийняття управлінських рішень, формують навички командної роботи та взаємодії в освітньому середовищі.

Наприклад, моделювання педагогічних ситуацій («Конфлікт у колективі», «Формування мотивації студентів»).

- **Мозковий штурм**, що дозволяє педагогам розробляти нові ідеї та підходи до управління освітнім процесом. Використовується для пошуку нестандартних рішень у педагогічній діяльності.

- **Метод кейсів**, який передбачає розгляд реальних або змодельованих управлінських ситуацій у фахових коледжах. Аналіз кейсів допомагає виробити ефективні управлінські стратегії. Наприклад, розв'язання кейсу «Як підвищити ефективність роботи циклової комісії».

- **Рольові ігри**, у межах яких відбувається імітація ситуацій взаємодії між викладачем, студентами та адміністрацією, розвиток навичок комунікації, лідерства та конфліктології.

- **Рефлексивні техніки**, що передбачають аналіз власного управлінського стилю, самодіагностика сильних і слабких сторін; використання щоденників професійного розвитку, самооцінки педагогічної діяльності.

- **Коучинг і наставництво**, у межах яких відбувається спільна робота педагогів із досвідченими управлінцями для розвитку управлінських навичок; індивідуальне консультування та підтримка в реалізації освітніх проєктів.

Ми переконані, що у фахових коледжах тренінгові технології можуть використовуватися як у процесі підвищення кваліфікації педагогів, так і в рамках внутрішніх програм професійного розвитку. Для ефективного впровадження тренінгів необхідно:

- Розробити модульні програми з управлінської культури педагогів.
- Організовувати регулярні тренінгові сесії на основі практичних кейсів та реальних управлінських ситуацій.
- Забезпечити участь педагогів у міждисциплінарних освітніх проєктах, де вони можуть реалізовувати набуті навички.
- Впроваджувати систему наставництва, що дозволить менш досвідченим викладачам отримувати підтримку та професійний розвиток.

Таким чином, тренінгові технології є ефективним інструментом формування управлінської культури педагогів у фахових коледжах. Вони сприяють розвитку професійної компетентності, підвищенню мотивації викладачів до саморозвитку та вдосконаленню освітнього процесу. Використання інтерактивних методів навчання дозволяє педагогам не тільки засвоювати теоретичні аспекти управління, а й ефективно застосовувати їх на практиці, що позитивно впливає на якість освіти в коледжах.

Список використаних джерел

1. Kononets N. Experience in implementing resource-based learning in Agrarian College Of Management And Law Poltava State Agrarian Academy. *Turkish Online Journal of Distance Education-TOJDE*. April 2015. ISSN 1302-6488. Volume: 16. Number: 2 Article 12. – P.151–163.
2. Зливков В.Л., Лукомська С.О. Сучасні тренінгові технології розвитку особистості в освіті. Київ. 2022. 184 с
3. Нестуля О.О., Нестуля С.І., Кононец Н.В. Дидактика лідерства: сучасні погляди на формування лідерської компетентності здобувачів вищої освіти: монографія. Полтава: ПУЕТ, 2021. 591 с.